

Члан 2.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Број 01 -02-3-326/12
26. марта 2012. године
Сарајево

Министар
Мр sci. **Десница
Радивојевић**, с. р.

Na osnovu člana 81.a stav 4. Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 i 45/10), federalni ministar prostornog uređenja donosi

**PRAVILNIK
O IZMJENAMA PRAVILNIKA O UVJETIMA ZA LICA
KOJA VRŠE ENERGETSKO CERTIFICIRANJE
OBJEKATA**

Члан 1.

U Pravilniku o uvjetima za lica koja vrše energetska certificiranje objekata ("Službene novine Federacije BiH", br. 28/10 i 59/11), u članu 8. stav 1. tačka 1) mijenja se i glasi:

1) "da stručna kvalifikovana lica, diplomirani inženjeri mašinstva i diplomirani inženjeri elektrotehnike, pored uvjeta iz člana 7. stav 2. ovog Pravilnika, moraju imati uspješno završen Program osposobljavanja propisan u Prilogu 4.B. ovoga Pravilnika - Modul 2"

U Pravilniku o uvjetima za lica koja vrše energetska certificiranje objekata ("Službene novine Federacije BiH", br. 28/10 i 59/11), u članu 8. stav 1. tačka 2) mijenja se i glasi:

"da imenovano lice koje potpisuje energetska certifikat i izvještaje o provedenim energetskim pregledima, pored uvjeta iz čl. 7. stav 3. tač. 2), 3) i 4) ovog Pravilnika, mora imati zvanje diplomiranog inženjera mašinstva sa položenim stručnim ispitom, i uspješno završen Program osposobljavanja propisan u Prilogu 4.B. ovoga Pravilnika - Modul 2".

Члан 2.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Број 01-02-3-326/12
26. марта 2012. године
Сарајево

Министар
Мр sci. **Десница Радивојевић**, с. р.

**FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA
598**

Temeljem članka 89. stavak 3, a u svezi sa člankom 236. stavak 1. alineja 13. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/10), federalni ministar zdravstva donosi

PRAVILNIK

**O BLIŽIM UVJETIMA KOJE MORA ISPUNJAVATI
CENTAR ZA FIZIKALNU REHABILITACIJU, KAO I
NAČIN NJEGOVOG ORGANIZIRANJA**

I. OPĆE ODREDBE

Чланак 1.

Ovim pravilnikom propisuje se način organiziranja centra za fizikalnu rehabilitaciju (u daljem tekstu: Centar), minimalni uvjeti prostora, medicinsko-tehničke opreme i stručnog kadra koje mora ispunjavati Centar.

Чланак 2.

Rad Centra usmjeren je na zajednicu.

Zajednica iz stavka 1. ovog članka predstavlja oblik udruživanja ljudi unutar nekog određenog prostora, čiji pojedinci stupaju u različite socijalne interakcije, okupljajući se oko zajedničkih vrijednosti, potreba, interesa i problema, razvijajući osjećanje pripadnosti i identifikacije sa zajednicom i poduzimaju organizirane akcije u cilju zadovoljavanja osobnih i zajedničkih potreba.

Чланак 3.

Centar obavlja zdravstveno-promotivni rad iz oblasti fizikalne medicine, izvanbolničke terapijske i rehabilitacijske postupke iz domena fizikalne medicine, okupacijske tretmane, testiranje i procjenu testova, te surađuje s drugim službama s ciljem unaprjeđenja tretmana pacijenata.

Чланак 4.

Centar može pružati usluge izvan programa obveznog zdravstvenog osiguranja, koje su u njegovom opsegu rada, a što se realizira ugovaranjem putem doma zdravlja.

Чланак 5.

Centar podstiče zajednicu u zaštiti ljudskih prava osoba sa onesposobljenjem, te potječe i podržava korisničke udruge i druge nevladine organizacije u njihovom radu.

Чланак 6.

U Centru se može obavljati dio nastave koji se odnosi na djelatnost kojom se Centar bavi, ukoliko dom zdravlja ispunjava uvjete propisane Zakonom o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/10) i propisima donesenim na temelju tog zakona.

**II. ORGANIZIRANJE I NAČIN RADA CENTRA ZA
FIZIKALNU REHABILITACIJU**

Чланак 7.

Centar, kao dio doma zdravlja, organizira rad sukladno potrebama zajednice.

U provedbi stavka 1. ovog članka, Centar je dužan osigurati dostupnu, kvalitetnu, efikasnu i kontinuiranu zdravstvenu zaštitu pacijentima.

Zdravstvena zaštita iz stavka 2. ovog članka provodi se kroz definirane planove koji se realiziraju u prostorijama Centra, odnosno u zajednici, a u cilju prevencije invaliditeta, te zadržavanja pacijenata u obiteljskoj i socijalnoj sredini.

Чланак 8.

Centar održava kontinuiranu vezu sa zdravstvenim ustanovama na svim razinama zdravstvene zaštite, razmjenom informacija i uspostavljanjem jedinstvenog sustava upućivanja pacijenata sa primarne na druge razine zdravstvene zaštite, sukladno članku 109. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Centar, na temelju pisanih protokola o suradnji, kontinuirano surađuje i sa drugim službama i subjektima u zajednici sa ciljem rješavanja aktualnih problema vezanih za pacijente.

Чланак 9.

Centar izrađuje interne pisane procedure, i to kako slijedi:

- Procedura za zbrinjavanje urgentnih stanja;
- Procedura o kućnim i drugim planiranim posjetama;
- Procedura o postupku sa pacijentima koji odbijaju određeni tretman ili ne poštuju prethodno dogovoreni plan;
- Procedura o postupku upućivanja pacijenta na hospitalni ili balneofizikalni tretman;
- Procedura prihvatanja i rješavanja žalbi pacijenata ili njihovih zakonskih staratelja;
- Procedura o istraživačkim projektima i osiguranju suglasnosti pacijenata ili njihovih zakonskih staratelja za učešće u istraživačkim projektima;

- Procedura o poštivanju prava pacijenata pri uključivanju u dijagnostičke i terapijske procedure u Centru;
- Procedura o tretiranju zdravstvenih informacija pacijenata;
- Procedura o čišćenju, dezinfekciji i dekontaminaciji površina;
- Procedura o kontroli infekcija;
- Procedura o zabrani pušenja u prostorijama Centra;
- Procedura o korištenju rehabilitacijskih kartona i specijalističkih nalaza za izradu stručnih i znanstvenih radova, i
- druge procedure za koje Centar ocijeni da su potrebne.

Članak 10.

Centar je dužan sačiniti godišnji plan rada sa planom monitoringa i evaluacije, koji je sastavni dio godišnjeg plana rada doma zdravlja.

Godišnji plan rada iz stavka 1. ovog članka upućuje se nadležnom zavodu za javno zdravstvo u cilju koordinacije aktivnosti.

III. SANITARNO-TEHNIČKI I HIGIJENSKI UVJETI

Članak 11.

Objekat Centra treba udovoljavati općim sanitarno-tehničkim i higijenskim uvjetima:

- treba biti izgrađen od čvrstog materijala,
- treba biti smješten na pristupačnom terenu, sa osiguranim prilazom za osobe sa invaliditetom,
- ne smije biti izložen onečišćenju i buci iznad dopuštenih vrijednosti,
- treba imati trajno riješeno pitanje izvora zagrijavanja i udovoljavati tehničkim i ekološkim standardima.

Objekat Centra treba udovoljavati svim propisanim komunalnim i sanitarnim uvjetima vodoopskrbe i odvodnje sanitarnih i drugih otpadnih voda, električnog dovoda, priključaka i plinovodnih, te drugih instalacija, kao i protupožarne zaštite.

Centar treba imati osigurane telekomunikacijske veze i uređaje, uz obvezane pristup internetu.

Prostorije Centra moraju udovoljavati sljedećem:

- trebaju biti zračne i izvedene tako da se mogu efikasno i brzo provjetriti,
- u prostoriji sa nedovoljnim prozračivanjem potrebno je osigurati umjetnu ventilaciju,
- trebaju imati dnevno svjetlo,
- podovi prostorija moraju biti izvedeni na način da se mogu brzo i lako čistiti, održavati i dezinficirati.

IV. UVJETI PROSTORA

Članak 12.

Centar, u pravilu, treba da je smješten na lokaciji koja je dostupna korisnicima sa područja zajednice kojoj puža usluge.

Prostorije Centra trebaju osigurati udobnost i sigurnost pacijentima.

Članak 13.

Centar treba imati prostor od najmanje 120 m² koji se sastoji od sljedećeg:

- administrativni (prijemni) pult sa kartotekom,
- prostor za doktora specijalistu fizikalne medicine i rehabilitacije,
- prostor za kineziterapiju,
- prostor za ultrazvučnu i elektroterapiju,
- prostor za masažu, krio i hot terapiju,
- sanitarni čvor za pacijente (prilagođen i za osobe sa invaliditetom koje koriste invalidska kolica),

- sanitarni čvor za osoblje,
- prostor za odlaganje garderobe, odvojeno za osoblje i za pacijente.

Prostorija za pregled pacijenta, sanitarni čvor za pacijente i sanitarni čvor za osoblje trebaju imati umivaonik sa toplom i hladnom vodom i tekućim sapunom, te ručnicima za jednokratnu uporabu, odnosno sušilom za ruke.

Prostori iz stavka 1. ovog članka trebaju biti odgovarajuće veličine, sukladno vrsti i obimu usluga koje Centar pruža.

Članak 14.

Ukoliko Centar obavlja usluge magnetoterapije i laseroterapije, treba imati prostor za magnetoterapiju i laseroterapiju.

Ukoliko Centar obavlja usluge manuelne limfne drenaže, treba imati prostoriju za manuelnu limfnu drenažu.

Ukoliko Centar nema vlastiti prostor za intervenciju, za svoje potrebe koristi prostor za intervenciju doma zdravlja.

Centar za svoje potrebe može koristiti logopeda uposlenog u domu zdravlja.

V. UVJETI MEDICINSKO-TEHNIČKE OPREME

Članak 15.

Administrativni pult sa kartotekom treba biti opremljen sa metalnim ormarom s ključem za osobne zdravstvene kartone pacijenata, radnim stolom i stolicom, telefonom i računarom.

Članak 16.

Prostor za rad doktora specijaliste fizikalne medicine i rehabilitacije ima sljedeću opremu: ležaj za pregled pacijenata (električno ili hidraulično podešavanje visine), stolicu za pregled pacijenata, radni stol i stolicu za doktora, računar sa štampačem, telefon, stetoskop, tlakomjer, zglobovi reflektor, oftalmoskop-mini, neurološki čekić, akustičnu viljušku, dinamometar, podoskop, posudu za špatule, špatule, ljekarsku torbu, set za antropometrijsko mjerenje, vješalicu za garderobu i korpu za otpatke.

Članak 17.

Prostor za kineziterapiju ima sljedeću opremu: švedske ljestve, korektivno ogledalo, razboj za hod, rotacioni točak, Puly aparat, statičko biciklo, balanser, pokretnu traku, strunjače, korektivne lopte i valjke, set tegova, elastične trake, klupice, kosu klupu, set za okupacionu terapiju, prosupinator i gredu.

Članak 18.

Prostor za ultrazvučnu i elektroterapiju treba biti opremljen sa terapijskim krevetima od kojih je minimalno jedan sa električnim ili hidrauličnim podešavanjem visine, te policama za aparate.

Opremu za elektroterapiju čini: kombinirani aparat interferentna struja (IFS), Galvanizacija, dijadinamska struja (DDS) i elektrostimulacija.

Portabilnu aparaturu čini: TENS portabilni aparati za rad u Centru i kućni fizikalni tretman.

Opremu za ultrazvučnu terapiju čini: ultrazvučni aparat sa dva izvoda i dvije sonde.

Članak 19.

Prostor za masažu, krio i hot terapiju, treba biti opremljen sa minimalno jednim ležajem za pacijenta (električno ili hidraulično podešavanje visine), dva kreveta za masažu i jedan portabilni krevet za masažu, frižider za krio obloge i hiter za hot pak obloge.

Članak 20.

Ukoliko Centar obavlja magnetoterapiju i laseroterapiju, prostor treba biti opremljen sa terapijskim krevetima od kojih je minimalno jedan sa električnim ili hidrauličnim podešavanjem visine, te policama za aparate.

Za magnetoterapiju obvezno se osigurava i aparat za magnetoterapiju sa velikim i malim solenoidom, a za leseroterapiju obvezno se osigurava i laseroaparat sa sondama i zaštitnim naočalama za ljekare i pacijenta.

Članak 21.

Ukoliko Centar obavlja manuelnu limfnu drenažu, prostor treba biti opremljen krevetom sa mogućnošću podešavanja visine.

Članak 22.

Ukoliko Centar pruža usluge djeci, opremi treba dodati razne igračke, slikovnice, slagalice i slične materijale.

Za rehabilitaciju neurorizične djece potrebno je osigurati odvojenu prostoriju sa sljedećom opremom: strunjače, specijalno korektivno ogledalo, setovi za okupacionu terapiju, lopte, kikiriki lopta, valjci, klupice različitih veličina, balanseri.

Članak 23.

Za kućni fizikalni tretman Centar osigurava sljedeću opremu: portabilni krevet za tretman i portabilni aparat za elektroterapiju (TENS).

Za potrebe rada na terenu Centar treba imati na raspolaganju automobil.

VI. UVJETI KADRA

Članak 24.

Centar glede kadra treba imati najmanje jedan multidisciplinarni tim (u daljem tekstu: tim), koji čine minimalno:

- 1 doktor medicine specijalista fizikalne medicine i rehabilitacije,
- 1 viši ili diplomirani fizioterapeut,
- 1 diplomirani fizioterapeut sa dodatnom edukacijom iz oblasti okupacijskih tretmana,
- 3 fizioterapeutska tehničara srednje stručne spreme (u daljem tekstu: SSS)
- 1 medicinska sestra-tehničar SSS.

Svaki član tima dužan je obavljati poslove sukladno svom stupnju stručne spreme, zvanja i opisu posla.

Svaki član tima u svom radu djeluje kao ravnopravan član tima i podržava timski rad.

Svaki član tima u svom radu dužan je raditi sukladno propisima iz oblasti zdravstva, međunarodnim instrumentima o zaštiti ljudskih prava i etičkom kodeksu struke, uz poštovanje integriteta i dostojanstva ličnosti pacijenta.

Članak 25.

Poslovi i zadaci svakog člana tima iz članka 24. ovog pravilnika su:

- promoviranje i zaštita zdravlja pojedinca, obitelji, grupe i zajednice,
- evidentiranje svih povrijeđenih i onesposobljenih osoba u zajednici na području koje djeluje;
- timski pristup ocjeni stanja i plan potrebnih mjera rehabilitacije za onesposobljene osobe (uz usku suradnju sa centrom za mentalno zdravlje u zajednici);
- ambulantno i kućno pružanje usluga fizikalne terapije;
- suradnja sa drugim zdravstvenim ustanovama: primarne, sekundarne i tercijarne razine;
- suradnja sa ortopedskim radionicama u pravovremenoj aplikaciji odgovarajućih protetskih pomagala;
- suradnja sa obrazovnim institucijama (organiziranje aktivnosti profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba sa onesposobljenjem, praćenje njihovog zdravstvenog i socijalnog statusa);

- suradnja sa vladinim sektorom zaduženim za pitanja osoba sa onesposobljenjem i žrtava rata;
- suradnja sa nevladinim sektorom;
- sudjelovanje u ranoj detekciji poremećaja u rastu i razvoju djece;
- vođenje zakonom propisane medicinske evidencije i dokumentacije;
- sudjelovanje u istraživanjima i primjenjivanju rezultata istraživanja;
- sudjelovanje u evaluaciji i praćenju rada Centra.

Članak 26.

Centar, sukladno internim aktima doma zdravlja, treba imati imenovanog voditelja tima (u daljnjem tekstu: voditelj).

Voditelj tima je doktor specijalista fizikalne medicine i rehabilitacije.

Članak 27.

Dužnosti i odgovornosti voditelja iz članka 26. ovog pravilnika su sljedeće:

- rukovođenje i koordinacija rada tima,
- organiziranje rada Centra,
- razvijanje pozitivne radne atmosfere, motiviranje uposlenika i briga o dobrim interpersonalnim odnosima,
- uspostavljanje i održavanje veze sa službama primarne zdravstvene zaštite, kao i sa zdravstvenim ustanovama sekundarne i tercijarne razine zdravstvene zaštite,
- uspostavljanje i održavanje veze sa službama u zajednici koje se bave zaštitom mentalnog zdravlja u zajednici,
- izrada godišnjeg plana stručnog usavršavanja članova tima u suradnji sa ostalim članovima tima,
- uspostavljanje i održavanje stalne komunikacije u zajednici, posebno sa zdravstvenim savjetom u zajednici lokalne samouprave, iz članka 65. Zakona o pravima, obavezama i odgovornostima pacijenata ("Službene novine Federacije BiH", broj 40/10), s lokalnim općinskim službama, organizacijama i udrugama, grupama za samopomoć, volonterskim organizacijama i drugim institucijama,
- monitoring i evaluacija rada Centra i izvješćivanje o radu Centra,
- izrada godišnjeg plana rada u suradnji s drugim članovima tima, i
- drugi poslovi suglasno potrebama doma zdravlja i zajednice.

Članak 28.

Doktor medicine specijalista fizikalne medicine i rehabilitacije, pored poslova i zadataka iz članka 25. ovog pravilnika, posebno je odgovoran za:

- dijagnostiku, planiranje i provođenje tretmana za liječenje,
- stručni monitoring i evaluaciju propisanog fizikalnog tretmana,
- davanje intraartikularnih injekcija, mobilizaciju mekih tkiva, manipulaciju, i akupunkturu pod uvjetima propisanim čl. 46, 47. i 48. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/10),
- obavljanje fizikalne ekspertize,
- pružanje konsultativnih usluga i davanje mišljenja na poziv drugih službi, i
- obavljanje drugih poslova sukladno svojoj profesiji i potrebama Centra.

Članak 29.

Viši ili diplomirani fizioterapeut, pored poslova i zadataka iz članka 25. ovog pravilnika, posebno je odgovoran za:

- primjenu fizikalnih procedura (krioterapija, termoterapija i parafinoterapija),
- masažu (klasična masaža, manuelna masaža i masaža aparatima),
- elektroterapiju, ultrazvučnu terapiju i magnetoterapiju,
- kineziterapiju - individualne vježbe kod deformiteta kičmenog stuba, preoperativni i postoperativni tretman kod ortopedskih pacijenata, kineziterapijski postupak u rehabilitaciji neuroloških bolesnika, kineziterapijski postupak u rehabilitaciji reumatskih bolesnika, kineziterapijski postupak u rehabilitaciji internističkih bolesnika (prevencija infarkta, post infarktne rehabilitacija, rehabilitacija nakon operacija srca, rehabilitacija respiratornih bolesnika),
- kineziterapijski program neurološki rizične djece (Bobath metoda, Vojta metoda, PNF metoda),
- kinesiotaping,
- manuelnu limfnu drenažu, i
- obavljanje drugih poslova sukladno svojoj profesiji i potrebama Centra.

Članak 30.

Diplomirani fizioterapeut sa dodatnom edukacijom iz oblasti okupacijskih tretmana potječe i razvija sposobnost samostalnog funkcioniranja pacijenta.

Diplomirani fizioterapeut iz stavka 1. ovog članka, pored poslova i zadataka iz članka 25. ovog pravilnika, posebno je odgovoran za:

- izradu plana aktivnosti iz domena okupacione terapije za individualni i grupni tretman,
- obavljanje tehničkih priprema, kao što su selekcija aktivnosti, određivanje radnog mjesta, izbor materijala, alata i pribora,
- obavljanje motivacionih razgovora sa pacijentom,
- utvrđivanje terapijskog prostora i prilagođavanje opreme s ciljem postizanja što većeg stupnja funkcionalnosti i racionalnog korištenja preostalih životnih vještina,
- opserviranje, praćenje i registriranje uspješnosti terapijskog tretmana, stava i ponašanja pacijenta iz svog domena,
- okupacijski tretman i savjete za adaptaciju životnog prostora u smislu bolje rehabilitacije i poboljšanja aktivnosti svakodnevnog života,
- potjecanje pacijenta da aktivno sudjeluje u društvenim i kulturnim događajima, a sukladno njegovim afinitetima,
- organiziranje rekreativnih aktivnosti, i
- obavljanje drugih poslova sukladno svojoj profesiji i potrebama Centra.

Članak 31.

Fizioterapeutski tehničar (SSS), pored poslova i zadataka iz članka 25. ovog pravilnika, posebno je odgovoran za:

- primjenu fizikalnih procedura (krioterapija, termoterapija i parafinoterapija),
- masažu (klasična masaža, manuelna masaža i masaža aparatima),
- elektroterapiju, ultrazvučnu terapiju i magnetoterapiju,
- kineziterapiju (jednostavne vježbe po točno određenom algoritmu propisanom od strane

specijaliste fizijatra, a pod kontrolom diplomiranog fizioterapeuta), i obavljanje drugih poslova sukladno svojoj profesiji i potrebama Centra.

Članak 32.

Medicinska sestra-tehničar, pored poslova i zadataka iz članka 25. ovog pravilnika, posebno je odgovorna za:

- ostvarivanje prvog kontakta sa pacijentom i uzimanje potrebitih podataka,
- razvijanje odnosa povjerenja i procjena potreba pacijenta,
- izradu plana sestrinske njege u suradnji sa timom,
- njegu pacijenta,
- koordiniranje rada sa službama unutar doma zdravlja, kao i ostalih službi u zajednici,
- skrb o nabavci potrebnog materijala, lijekova i sl.,
- pružanje podrške pacijentima i njihovim obiteljima u cilju poboljšanja kvalitete života,
- potjecanje pacijenta da aktivno sudjeluje u društvenim i kulturnim događajima, a sukladno njegovim afinitetima,
- skrb o higijensko-dijetetskom režimu pacijenta,
- obavljanje kućnih posjeta, i
- obavljanje drugih poslova sukladno svojoj profesiji i potrebama Centra.

Članak 33.

Članovi tima iz članka 24. ovog pravilnika imaju pravo i obvezu stručno se usavršavati radi održavanja i unaprjeđivanja kvaliteta zdravstvene zaštite u oblasti fizikalne rehabilitacije.

Stručno usavršavanje iz stavka 1. ovog članka obuhvata posebne oblike usavršavanja kroz kontinuirano praćenje i usvajanje suvremenih znanja i vještina iz pojedinih oblasti, kojima se osigurava i unaprjeđuje kvalitet zdravstvene zaštite iz oblasti fizikalne rehabilitacije.

Plan stručnog usavršavanja, svake kalendarske godine, predlaže Centar sukladno svojoj djelatnosti, kao i prioritetima razvoja.

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 34.

Centar za fizikalnu rehabilitaciju koji obavlja djelatnost na temelju propisa koji su bili u primjeni do dana stupanja na snagu ovoga pravilnika, uskladit će svoju organizaciju i poslovanje suglasno odredbama utvrđenim ovim pravilnikom, u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga pravilnika.

Članak 35.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 01-37-1979/12
23. ožujka 2012. godine
Sarajevo

Ministar
Prof. dr. **Rusmir Mesihović**, v. r.